

Asia: VN/19788/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi paikallisen sopimisen edistämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä

Palta toteaa, että paikallisen sopimisen edistäminen laki- ja työehtosopimusteitse on tärkeää yritysten kilpailukyvyn ja tuottavuuden kannalta. Olisimme toivoneet lainsäädäntöön lisää mahdollisuuksia sopia paikallisesti asioista.

Yritysten valinnanvapauden ja yhdenvertaisen kohtelun vuoksi puollamme hallitusohjelman tavoitetta uudistaa lainsäädäntöä yritystasolla tapahtuvan paikallisen sopimisen mahdollisuuksien lisäämiseksi.

Tilanne, että yrityksessä ei ole luottamusmiestä, on yleinen myös järjestäytyneessä kentässä. Tästä syystä on hyvä, että mietinnössä esitetään tilanteeseen muutosta.

Mietintö ei valitettavasti lisää työelämän joustavuutta ja kilpailukykyisyyttä siinä mielessä, että työläisäädäntöön lisättäisiin semidispositiivisia määräyksiä, jotka ovat kuitenkin edellytys paikalliselle sopimiselle ja sen kasvulle. Tämän asiantilan tulisi kohentua esimerkiksi siten, että poikkeamismahdollisuus lain säännöksistä työehtosopimuksilla olisi pääsääntö.

Paikallisen sopimisen edistäminen on myönteistä kehitystä. Se antaa yritys- ja työpaikkatasolla mahdollisuuksia parantaa tuottavuutta ja menestymisen mahdollisuuksia edellyttäen, että sopijaosapuolten välinen luottamus on kunnossa ja molemmin puolin nähdään paikallisen sopimisen hyödyt

Nykytila ja sen arviointi

1 luku - Asian tausta ja valmistelu

2 luku - Nykytila ja sen arviointi

Palvelualoilla paikallisella sopimisella on edistetty molemminpuolista luottamusta ja kehitetty yritysten toimintaedellytyksiä monilla eri tavoilla. On muun muassa parannettu yrityksen

mahdollisuuksia pärjätä kilpailussa ja sitä kautta edistetty työpaikkojen säilymistä, vastattu asiakastarpeista johtuviin kysynnän vaihteluihin ja pilotoitu erilaisia kokeiluja. Paikallisen sopimisen hyödyistä ei yleensä puhuta julkisuudessa, koska ne liittyvät luottamuksellisiin asioihin. Kokemuksemme mukaan paikallinen sopiminen nähdään positiivisena asiana yritystasolla.

Kuten mietinnössä on todettu, työehtosopimuksissa usein edellytetään paikallisen sopimisen osapuoleksi luottamusmiestä. Jos työehtosopimuksessa edellytetään sopijapuoleksi luottamusmiestä, eikä tällaista työpaikalla ole, paikallista sopimusta ei voida tehdä. Tällaisia tilanteita ilmenee usein myös normaalisitovuuskentässä. Vaatimus luottamusmiehen olemassaolosta paikallisen sopimuksen osapuolena asettaa siten työnantajat eri asemaan paikallisen sopimisen mahdollisuuksien hyödyntämisessä. Paikallisen sopimisen edellytysten turvaamiseksi yhdenvertaisesti kaikilla työpaikoilla on tarpeen säätää edellytyksistä, joilla paikallisia sopimuksia voidaan tehdä työehtosopimuksessa määrätyn henkilöstön edustajan puuttuessa.

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3 luku - Tavoitteet

4 luku - Keskeiset ehdotukset

4.1.2 4.1.2.Sopimismahdollisuuksien laajentaminen työehtosopimuksella

Ei lausuttavaa.

4.1.3 Epäasiallisten työehtosopimusten ehkäiseminen

Ei lausuttavaa.

4.1.4 Oikeus tehdä paikallisia sopimuksia yleissitovuuskentässä

Ei lausuttavaa.

4.1.5 Henkilöstön edustaja paikallista sopimusta tehtäessä

Palta kannattaa muutosta, jolla mahdollistetaan paikallinen sopiminen myös tilanteessa, jossa työpaikalla ei ole työehtosopimuksen edellyttämää luottamusmiestä tai muuta työehtosopimuksen edellyttämää edustajaa. Tosiasia on, että luottamusmies on vain noin puolessa järjestäytyneistä yrityksistä.

Normaalisitovuuskentässä luottamusmies edustaa kaikkia niitä työntekijöitä, joihin sovelletaan työehtosopimusta, jonka perusteella luottamusmies on valittu. Esityksessä ehdotetaan yleissitovuuskentän osalta, että luottamusmies edustaisi niitä työntekijöitä, jotka ovat voineet osallistua hänen valintaansa.

4.1.6. Paikallisen sopimisen tekemisen edellytykset ja oikeusvaikutukset

Ei lausuttavaa.

4.1.7 Henkilöstön edustajan suoja, mahdollisuus koulutukseen ja tiedonsaantiin

On tärkeää, että sopimuksia tekevällä luottamusvaltuutetulla on riittävä osaaminen ja valmiudet tehtävään. Luottamusvaltuutettujen tausta, kokemus ja sopimustilanteet ovat kuitenkin vaihtelevia, joten olennaista on harkita valmiuksien edistämistä tarveperustaisesti.

4.1.8 Ehdotusten suhde oikeussuojamenettelyihin

Ei lausuttavaa.

Vaikutukset ja muut toteuttamisvaihtoehdot

4.2 luku - Vaikutukset

5 luku - Muut toteuttamisvaihtoehdot

Mietinnössä olisi voitu edetä vielä enemmän paikallista sopimista lisäävään suuntaan lisäämällä semidispositiivisten säännösten määrää. Yrityskohtaisen sopimuksen tekeminen pitäisi olla mahdollista myös muun työntekijäosapuolen kuin valtakunnallisen työntekijöiden yhdistyksen tai sen jäsenyhdistyksen kanssa.

Vuokratyöyritysten osalta vuokratyöntekijään tulee soveltaa käyttäjäyrityksen työehtoja myös mahdollisen paikallisen sopimuksen osalta. Tämä kohta tulee selkeyttää.

Työsopimuslaki

2 luvun 7a § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopiminen

-

13 luvun 3 § - Luottamusvaltuutettu

-

13 luvun 7§ - Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

13 luvun 8 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

-

Työaikalaki

18 § - Työajan enimmäismäärä

-

34 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

35 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

-

36 § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopimus

-

Vuosilomalaki

30 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

31 §- Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

-

Opintovapaaalaki

13 a §

-

Yhteistoimintalaki

38 § - Sopimisoikeus

-

Työehtosopimuslaki

1 §

-

5a §

Selkeyden vuoksi olisi hyvä perusteluissa todetun lisäksi lisätä myös 5 a §:ään, että paikallinen sopimus voidaan tehdä työehtosopimuksen piirissä olevan henkilöstön tai sen osan kanssa yhdessä. Mielestämme on perusteltua säätää, että henkilöstön tahdonilmaisu voi tapahtua enemmistöpäätöksin.

Merityösopimuslaki

2 luvun 6a § - Yleissitovaan työehtosopimukseen perustuva paikallinen sopiminen

-

13 luvun 9 § - Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

13 luvun 10 § - Yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavat määräykset

-

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevasta osiosta

-

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Huomionne voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä

-

Ääri Minna
Palvelualueiden työnantajat Palta ry.